

Davčne novice

Ključne novosti davčne zakonodaje po 1.1.2023 ter spremembe, ki so stopile v veljavo s 1.1.2023.

I. Dohodnina

Novela Zakona o dohodnini

S 1. januarjem 2023 je začela veljati novela zakona o dohodnini, ki prinaša številne novosti:

- splošna olajšava se je zvišala iz sedanjih 4.500 EUR na 5.000 EUR, dodatna postopna zvišanja do leta 2025 pa so odpravljena. Povišal se je tudi skupni dohodek, do katerega se rezidentu poleg splošne olajšave prizna tudi dodatna splošna olajšava (iz 13.716,33 EUR na 16.000 EUR).
- z novo sprejetim zakonom ostajajo davčni razredi nespremenjeni, davčna stopnja zadnjega (5.) dohodninskega razreda pa se vrača nazaj na 50% (v spodnji tabeli prikazano z **odebeljenim tiskom**) kot je veljalo pred marcem 2022.

Če znaša neto letna davčna osnova v EUR		Znaša dohodnina v EUR	
Nad	Do		
	8.755,00		16 %
8.755,00	25.750,00	1.400,80	+ 26 % nad 8.755,00
25.750,00	51.500,00	5.819,50	+ 33 % nad 25.750,00
51.500,00	74.160,00	14.317,00	+ 39 % nad 51.500,00
74.160,00		23.154,40	+ 50 % nad 74.160,00

- posebna olajšava za vzdrževane družinske člane se bo v 2023 in 2024 zvišala za približno 7,5%.

	Letna olajšava v EUR	Mesečna olajšava v EUR
Za prvega vzdrževanega otroka	2.698,00	224,83
Za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo	9.777,00	814,75
Za drugega vzdrževanega otroka	2.933,00	244,42
Za tretjega vzdrževanega otroka	4.892,00	407,67
Za četrtega vzdrževanega otroka	6.851,00	570,92
Za petega vzdrževanega otroka	8.810,00	734,17

- zopet bo obdavčena izplačana vrednost delnic in deležev v primeru njihove odsvojitve v okviru pridobivanja lastnih delnic; lastniki bodo ob prodaji deleža plačali davek na dividende v višini **25%**.
- prav tako bo uvedena olajšava za mlade, kjer se davčna osnova od dohodkov iz delovnega razmerja za davčne zavezance do 29. leta starosti zniža za 1.300 EUR v davčnem letu.
- iz davčne osnove je izvzet dohodek za uspešnost, ki pa je omejen na znesek v višini 100% povprečne plače zaposlenih v Sloveniji (prej je bilo zaposlenemu priznanih 100% njegove povprečne plače, če je bilo to za zaposlenega ugodneje). Dodaja se pogoj, da del plače za poslovno uspešnost ni predmet obdavčitve, če bo izplačan največ dvakrat v koledarskem letu.

- za zavezance, ki so vključeni v sistem normiranih odhodkov, se priznani odhodki znižujejo iz 80% na 40% višine prihodkov:
 - o če izpolnjujejo pogoj neprekinjenega devetmesečnega zavarovanja za polni delovni čas

Če znašajo prihodki iz dejavnosti za leto, za katero se ugotavlja davčna osnova, v EUR		% prihodkov		
nad	do			
	50.000	80 %		
50.000	100.000	40 %	nad	50.000
100.000		0 %	nad	100.000

- o če ne izpolnjujejo pogoja neprekinjenega devetmesečnega zavarovanja za polni delovni čas in presegajo 12.500 EUR prihodkov.

Če znašajo prihodki iz dejavnosti za leto, za katero se ugotavlja davčna osnova, v eurih		% prihodkov		
nad	do			
	12.500	80 %		
12.500	50.000	40 %	nad	12.500
50.000		0 %	nad	50.000

- stopnja za izračun dohodnine pri dohodkih iz oddajanja premoženja v najem se zvišuje iz 15% na 25%, znesek priznanih normiranih odhodkov se ne spreminja, zavezanci pa bodo prikrajšani za odločitve glede vključitve tovrstnih dohodkov v davčno osnovo (prej so to možnost imeli).
- olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje se prizna največ do zneska premije, vendar ne več kot 2.903,66 EUR.

Spremembe Uredbe o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih del iz delovnega razmerja

Vlada je 22. decembra 2022, po zvišanju neobdavčenega zneska nadomestila za prevoz na delo, prehrano in službene poti, zvišala še neobdavčene znesek dnevnic za službena potovanja v Sloveniji, terenskega dodatka, nadomestila za ločeno življenje, jubilejne nagrade, odpravnine ob upokojitvi ter plačila vajencem, dijakom in študentom.

- Za službena potovanja v Sloveniji, ki trajajo od 6 do 8 ur, znesek dnevnice ni obdavčen do višine 9,69 EUR, za službena potovanja, ki trajajo od 8 do 12 ur, do višine 13,88 EUR, za službena potovanja med 12 do 24 ur pa do višine 27,81 EUR.
- Terenski dodatek v primeru zagotovitve prehrane in prenočišča s strani delodajalca ni všteti v davčno osnovo do višine 5,84 EUR na dan (prej 4,49 EUR).
- Nadomestilo za ločeno življenje do višine 434 EUR na mesec se ne všteta v davčno osnovo (prej 334 EUR).

- Odpravnina ob upokojitvi po novem ni obdavčena do višine 300% zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Sloveniji, preračunane na mesec, kar znaša 5.908,77 EUR (prej 4.063 EUR).
- Plačila dijakom študentom in vajencem niso obdavčena do višine 15% zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Sloveniji, preračunane na mesec, kar znaša 295,44 EUR (prej 172 EUR).

Uredba določa tudi, da do višine 5.000 EUR ni obdavčen znesek solidarnostne pomoči v primeru smrti zaposlenega ali družinskega člana (prej 3.443 EUR), do 2.000 EUR pa znesek solidarnostne pomoči v primeru težje invalidnosti, daljše bolezni delavca ali če ga/jo prizadene elementarna nesreča ali požar (prej 1.252 EUR).

Spremembe za dnevnice, terenski dodatek, nadomestilo za ločeno življenje ter plačila dijakom in študentom za obvezno praktično delo veljajo za izplačila, ki se nanašajo na obračunsko obdobje po 1.1.2023, za jubilejne nagrade, odpravnine ob upokojitvi in za solidarnostne pomoči pa za izplačila po 31. decembru 2022.

Izplačila jubilejnih nagrad, izplačana od 1.1.2023 naprej, se ne všttevajo v davčno osnovo v višini določenega odstotka zadnje povprečne letne plače zaposlenih, preračunane na mesec (prej je bil določen fiksni znesek). Zadnja znana povprečna letna plača, preračunana na mesec, je za leto 2021 in znaša 1.969,59 EUR. Spremembe so prikazane v spodnji tabeli v odebeljenem tisku.

	za izplačila po 31.12.2022		za izplačila do 31.12.2022
za 10 let delovne dobe	30% PP v RS	590,88 eur*	460 eur
za 20 let delovne dobe	45% PP v RS	886,32 eur*	689 eur
za 30 let delovne dobe	60% PP v RS	1.181,75 eur*	919 eur
za 40 let delovne dobe	75% PP v RS	1.477,19 eur*	919 eur

Plačilo akontacije dohodnine

Do sedaj so samostojni podjetniki in fizične osebe z dejavnostjo akontacijo dohodnine in prispevke za socialno varnost plačevali ločeno, akontacijo do 10. v mesecu, prispevke pa do 20. v mesecu. Z letom 2023 se roka poenotita, torej je tudi rok za plačilo sedaj 20. dan v mesecu.

II. Plače

Uvedba obveznega elektronskega vlaganja zahtevkov za refundacijo nadomestil plač

S 1.1.2023 je bila uveljavljena novela Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja, na podlagi le-te pa se uvaja obvezno elektronsko vlaganje zahtevkov za refundacijo nadomestil plač – papirnih zahtevkov ni več možno vložiti.

V primeru nepopolne dokumentacije pri vložitvi elektronskih zahtevkov v januarju 2023, jih je možno vložiti znotraj zastaralnega roka, ki traja 3 leta.

Dvig minimalne plače

Skladno s sklepom ministra, objavljenim 13.1.2023 v Uradnem listu RS, se bruto minimalna plača za delo, opravljeno po 1.1.2023, zviša za 12%, in sicer na 1.203,36 EUR. Na podlagi novega bruto zneska, neto minimalna plača v primeru samske osebe, ki je brez otrok, znaša 878,48 EUR.

Na podlagi dviga minimalne plače je bila ustrezno prilagojena tudi najnižja bruto urna postavka za delo dijakov, študentov ter upokojencev, ki se je 20.1.2023 z objavo v Uradnem listu RS (št.7/2023) iz 6,17 EUR zvišala na 6,92 EUR.

Predlog zakona o čezmejnem izvajanju storitev

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je pripravilo predlog Zakona o čezmejnem izvajanju storitev, ki ga je vlada sprejela na dopisni seji 27.12.2022. Cilj predloga zakona je celovita obravnava položaja napotениh delavcev pri opravljanju čezmejnih storitev glede na naravo dela, predvsem na področju delovne zakonodaje in zagotavljanja ustrezne socialne varnosti. Predlog v slovenski pravni red prenaša novo Direktivo 2020/1057/EU o napotениh voznikih v mednarodnem prometu, ki je del svežnja EU o mobilnosti, ki zagotavlja:

- izjemo od splošnih pravil o napotitvi, ki veljajo za kabotažo (prevoz potnikov ali blaga, ki ga tuj prevoznik opravlja med posameznimi kraji na ozemlju Slovenije) in mednarodno prevoze, z izjemo tranzita in dvostranskih prevozov,
- kazni v primeru kršitve obveznosti prevoznikov in napotениh voznikov.

Predlog zakona vsebuje tudi prenehanje določbe iz zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, na podlagi katerega zdaj napotени delavci plačujejo prispevke od nižje osnove. Trenutno lahko delodajalci za delavce, ki jih napotijo naročnikom v drugih državah članicah EU, kot osnovo za plačilo prispevkov upoštevajo plačo, ki bi jo delavec za enako delo prejel v Sloveniji, in ne dejanske plače. To pomeni, da je priliv v državno blagajno nižji, delavci pa imajo tudi nižjo pokojnino.

Predlog naj bi stopil v veljavo šele v letu 2024, do takrat pa se preučuje tudi možnost subvencioniranja podjetij, ki bodo na slabšem.

Novi REK-O v veljavi za vsa izplačila po 1.1.2023

S 1.1.2023 je v veljavo stopil novi REK-O, ki je nadomestil prej veljavne obrazce. Poleg zakonske osnove so na spletni strani FURS-a objavljeni tudi dodatni dokumenti, ki podrobno določajo postopke za oddajo, vsebino ter navodila glede oblikovanja in poročanja obrazca REK-O.

Spremembe evidenc na področju dela in socialne varnosti

Z 12. januarjem 2023 je bila potrjena novela Zakona o evidencah na področju dela in socialne varnosti. Za zaježitev kršenja določb o delovnem času, novela prinaša obvezno uvedbo elektronskih evidenc delovnega časa za podjetja, ki jim je bila izrečena globa zaradi kršitev delovne zakonodaje, za ostala podjetja pa sprememb ne bo. Število opravljenih ur, ki je bil do sedaj edini zahtevan podatek, se z novelo širi na beleženje prihodov in odhodov delavcev, obseg odmora za malico, opravljene ure v posebnih pogojih itd. Prav tako mora delodajalec po novem pisno obvestiti delavca o izrabi delovnega časa za pretekli mesec do konca plačilnega dne. Spreminjajo se tudi globe in sankcije za odgovorno osebo v primeru kršitve opustitve vodenja, hrambe ali posodabljanja evidenc.

III. DDV

DDV stopnja za hitre antigenske teste

S 1.1. 2023 je prenehal veljati zakon o interventnih ukrepih, ki je bil sprejet pri omilitvi posledic drugega vala epidemije, ki je dobave hitrih antigenskih testov uvrščal med oproščene. Zaradi prenehanja veljavnosti je FURS izdal pojasnilo, v katerem je navedeno, da se hitri antigenski testi uvrščajo med diagnostične reagente iz tarifne oznake KN 3822 19 00, zato so od 1. 1. 2023 dalje obdavčeni po nižji, 9,5-odstotni stopnji DDV.

IV. Intrastat poročanje

Spremembe zneska pragu za Intrastat poročanje v letu 2023

Z letom 2023 se je spremenil prag za pričetek Intrastat poročanja. V tabeli spodaj so predstavljeni zneski, ki predstavljajo prag za Intrastat poročanje v letu 2022 in 2023.

	2022	2023
Prejem	120.000 EUR	200.000 EUR
Odprema	200.000 EUR	270.000 EUR

Ne glede na povečanje zneska v letu 2023, glede na leto 2022, obveznost poročanja traja do prejema obvestila o prenehanju poročanja.

V. Spremembe Zakona o Davčnem postopku – ZdavP- N

➤ **DAC7**

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2N), ki je bil 27.12.2022 objavljen v Uradnem listu št. 163/2022, določa, da operaterji digitalnih platform od **1.1.2023** naprej, davčnemu organu poročajo o informacijah glede poslovne dejavnosti prodajalcev, ki na teh platformah poslujejo. Zavezani so k poročanju za najem nepremičnin, osebnih storitev, prodajo blaga in najem različnih vrst prevoza.

Nova obveznost je tako predložitev davčnih podatkov zavezancev kot so polno ime, matična in davčna številka ter dohodek iz digitalnih platform. Prve informacije o poročevalski operaterjih, za obdobja od 1. januarja 2023 dalje, morajo biti sporočene na FURS do 31. januarja 2024.

Poročanje je obvezno za operaterje v EU in iz tretjih držav, izjeme so le manjši operaterji iz slednjih, ki imajo transakcije z nižjim tveganjem. Predpis o napovedi davka na ravni EU poteka v skladu z direktivo **DAC7** in modelom OECD.

➤ **Akontacije DDPO in DOD**

Med drugim so spremenjene tudi določbe četrtega odstavka 298. člena in tretjega odstavka 371. člena, na podlagi katerih se podaljšuje rok za poravnavo akontacij davka od dejavnosti in davka od dohodkov pravnih oseb. Ta je zdaj 20. dan v mesecu za pretekli mesec oziroma preteklo trimesečje (prej 10. dan v mesecu).

➤ **Uveljavljanje dejanskih stroškov iz oddajanja**

Pri uveljavljanju dejanskih stroškov od dohodka iz oddajanja premoženja v najem je moral do sedaj zavezanec pisni zahtevek vložiti do 15. januarja tekočega leta za preteklo leto, na podlagi ZDavP-2N pa se pisni zahtevek vloži do 28. februarja tekočega leta za preteklo leto.

➤ **Vročanje dokumentov eDavki**

Novost predstavljajo tudi določbe, ki navajajo, da pri prevzemu dokumentov na portalu eDavki zavezanci ne potrebujejo več kvalificiranega digitalnega potrdila, v primeru, ko je zavezanec dolžan sam napovedati dohodek iz zaposlitve, napoved za odmero akontacije dohodnine ni več omejena na eno davčno leto. Spremembe zajemajo tudi pravilo glede vrstnega reda plačila davka na promet nepremičnin, davka na dediščine in darila ali davka na motorna vozila, spremembe pri izdaji odločbe pri poroštvu ter možnost plačevanja davčnih obveznosti z enim plačilnim nalogom.

VI. Spremembe Zakona o trošarinah

S spremembami Zakona o trošarinah¹ (ZTro-1) želi država omiliti posledice visokih cen energentov. Upravičene osebe bodo kmetje, ki so bili do 30. junija evidentirani kot nosilci kmetijskega gospodarstva, uporabniki gozdarskih zemljišč ali osebe v registru čebelnjakov. Za namene identificiranja bo davčni organ izdal 11-mestno identifikacijsko številko, ki s 1. januarjem 2023 omogoča nakup posebej označenega goriva. Z novim letom je uvedeno takojšnje uveljavljanje znižane trošarine ob nakupu goriva, posledično se ukinja vlaganje zahtevkov za vračilo.

VII. Ostale spremembe po 01.01.2023

Predpisana obrestna mera zamudnih obresti

Predpisana obrestna mera zamudnih obresti, ki velja za šestmesečno obdobje z začetkom 1.1.2023, znaša 10,5% (prej 8%).

Prevod slovenskih računovodskih standardov in pravil skrbnega poročanja v angleščino

Slovenski inštitut za revizijo je 29.12.2022 objavil angleški prevod slovenskih računovodskih standardov in pravil skrbnega poročanja.

Vrhovno sodišče Republike Slovenije pritrdilo delavcem IPS proti Luki Koper

Decembra 2022, je vrhovno sodišče po pritožbah zunanjih delavcev Luke Koper potrdilo uveljavitve delovnega razmerja. Delavci, zaposleni pri "izvajalcih pristaniških storitev" (IPS), so delo dejansko opravljali za Luko Koper (bili pod njenim nadzorom, vključeni v delovni proces v njenih prostorih ter uporabljali njeno opremo). Delo je na tak način potekalo daljše časovno obdobje, v katerem so delavci delo opravljali nepretrgoma, v daljših izmenah, v zameno pa prejeli minimalno plačo.

Vrhovno sodišče je način dela označilo za nezakonitega, saj IPS niso izpolnjevale pogojev za posredovanje dela delavcev v skladu z Zakonom o delovnih razmerjih (ZDR-1) in Zakonom o urejanju trga dela (ZUTD). Glede na to, da je delo napotenega delavca, v skladu z ZUDT in ZDR-1, le začasne narave, bi bili delavci upravičeni do enake plače in enakih pogojev, katerih so bili deležni delavci Luke Koper.

Sodišče je odločilo, da gre v tem primeru za prikrito delovno razmerje. Ob upoštevanju zgoraj navedenih dejstev je odločilo, da Luka Koper delavcem za čas trajanja pogodbe pri IPS, povrne razliko med prejemki, ki so skladni z zakonodajo, ter prejemki, ki so jih dejansko prejeli.

Odmerni odstotki za izračun pokojninske osnove bodo leta 2023 izenačeni za oba spola

V letu 2023 se spreminjajo upokojitveni pogoji, in sicer se med moškimi in ženskami izenačujejo o odmerni odstotki za izračun pokojninske osnove.

Lani sprejeta pokojninska novela je moškim skrajšala prehodno obdobje pri postopnem izenačevanju odmerne lestvice z ženskami, tako da od 1. januarja 2023 zanje velja enak odmerni odstotek, kot pri ženskah. Za 40 let pokojninske dobe ta znaša 63,5%, za 15 let 29,5%, za vsako leto 1,36% in za pol leta 0,68%.

Pri starosti 60 let in pokojninski dobi 40 let se bo možno tudi predčasno upokojiti. Od starostne upokojitve, ki zahteva 40 let pokojninske dobe brez dokupa, se razlikuje po tem, da so vanjo zajeta tudi leta, ki so jih zavarovanci dokupili.

Uvedba SINCTS5 sistema

S 1. februarjem 2023 je FURS uvedel nov sistem SINCTS5, na podlagi katerega je sistem NCTS usklajen z novimi zahtevami Carinskega zakonika EU in Konvencije o skupnem tranzitu. Tranzitna deklaracija mora biti vložena pred predložitvijo blaga, spremembe pa vključujejo tudi zmanjšanje nabora podatkov. SINCTS5 poleg omenjenega uvaja še registracijo dogodkov »na poti«, hkrati pa omogoča elektronsko izmenjavo sporočil z avtomatiziranim izvoznim sistemom ter nov nabor podatkov.